

Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy. Oddział Rękopisów.
Zespół (fond) 58.

PAPIERY JANA KARŁOWICZA

181. Korespondencja Jana Karłowicza. Listy od Kamilli Jurewiczowej 1870-1872
i b.d.

STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

Юрєвнє Камілла
(Juriewiczowa Kamilla)

181^a

Листи
до Карювіча Яна.

1870, 1872 г.

Юршички і т.п.

Чл., Варш. ~~Т.п.~~ Т.п. + Конв.

м. пол.

181^a Юрєвнє К. Историчный нарис про зошиок у м. елігі
та збірка віршів. [1870-72 рр.]. Под. м. Авторади. 12 арк. (22)

2685

dnia 28 czerwca
1870 roku
Jurzyński

3685

Zdrowia i powodzenia.

345
1

Czytajac nie raz zdania potępiajace swiecką władzę Papieża w Ga-
zetach i Dziennikach zagranicznych, redagowanych po więk-
szej części przez Niemców, postanowiłam rajrzeć natężnie
i do przeciwnego obozu, żeby nie sądzić o rzeczy tak ważnej
z jednostronnego poglądu — i nie przejąc się rzeźmiarzami
moje i Jaksyowem. Wiadomości^{zas} tam zebrane, zapragę-
tam przez niewieścia, gadatliwość, udzielić ukończonym
przezumnie Sądcom. Jeden więc exemplar, moich wypisów
przesłałam Pp. Nowemu i Konradowi Jurzyński, a drugi
posyłam Panu — i proszę abyś był łaskaw odrywać tę drobna
kartkę. Oprócz krótkich wyjątków z obszernych rozpraw
dwóch gorliwych Kapłanów o swieckiej władzy Papieża,
zamieszcza na tej kartce kilka faktów historycznych
i kilka uwag uczonych mężów, sprzecznych zupełnie
z tegoczesnymi pojęciami o Papieżstwie. Wiadomo nam
wszystkim, że nie ma już religji ani Luterańskiej, ani Kal-
winistycznej, w ścisłym znaczeniu tego wyrazu; rozbiły się
one na mnóstwo sekt, niezgodnych z sobą, co do dog-
matów i obrzędów. Te sekty utoną, wkrótce w zupełnym
sceptycyzmie, tak zęubnym w swych skutkach dla

obyczajów i moralności Ludów. Ten sam duch sekularstwa panuje i w prawostawnej Kościele, nie uznającej widzialnej Głowy Kościoła — i ten sam los moralnego upadku, czeka cały naród Kołomyjski, dający się już jawnie spostrzec w licznych jednostkach, składających niższą administrację naszego kraju. Wynika z tego pytanie: Co się stać może z Katolicyzmem i z kilkuset milionami katolików, kiedy Papież będzie tylko biskupem Wagnshiem i poddałym króla Włoskiego? —

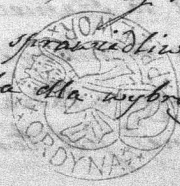
Chcisz Pan oświadczyć moje serdeczne ukłony raczej swojej Matce i najpiękniejszej i pięknych, najmilszej i miłych Pani Terenie z Sulistrowskich, oraz, chcisz wierzyć, iż, podziwiając szlachetne pragnienia duszy, niepostolity rozum i wysoką naukę Pana Jana Augusta, jestem i będę zawsze prawdziwą Jego przyjaciółką

Marilla Jurewiczowa

P.S. Pominijże jak drogie są chwile, pracującego w zawodzie Literackim, oświadczaam, że nie wymagam odpowiedzi na mój list.

3686 2686 (Papieżu 1870 r.) 2

Papież jest władzą duchownym i władzą świeckim. O pro-
 ciałku chrześcijaństwa, posiadat On władzę duchowną, udzieloną,
 temu od samego Jezusa Chrystusa w osobie Piotra świętego. W ciągu
 jej znajdują się dowody tej prawdy. Władztwo świeckie nadane mu było
 w dalszym ciągu wieków od cesarzów i królów, którzy rozporządza-
 ją właśnie swoją własnością, ugrzeszili wspieraniem ze swych posia-
 dłości namiestnika Jezusa Chrystusa. Ponieważ Chrystus wy-
 rzekł: "Królestwo moje nie jest z tego świata", nieprzyjacielem
 gościota, wsparci na tych słowach, którzy nie rozumieją, po-
 tępiają panowanie ziemskie Papieża. Po prośbu odpowiedzmy im,
 że podług zdania ludzi najbliższych w wyjaśnieniu Pisma święte-
 go, te słowa również znaczą i znaczą: "Nie stwierci mojego królest-
 wa od tego świata, ale od mojego ojca, który jest w Niebie: korona
 moja nie od obioru zależy: ona jest moja odwieczna i niezmienna,
 własnością." Takie a nie inne znaczenie porównow. Jezusa do Pi-
 eta, miaanej w dzień śmierci Jego, przed zapadłym nań wyro-
 kiem ubrzygowania. — Władza świecka potrzebna dla tego Pa-
 piężowi, aby miał całkowitą wolność do spełniania swej władzy
 duchownej i nie był zmuszony przedstawiać swych listów pas-
 terskich, obelżeków i bull, do zatwierdzenia jakiegokolwiek królowi, mo-
 rze i niedowiarłowi. — Dobrze powiedział dziejopis Nankke, że
 Papież bez Posiedniego Karństwa, byłby tylko Auga, królów i księ-
 żąt — Mówią, że władza duchowna i świecka są sprzeczne z sobą,
 że Papież, który przebacza, nie powinien być królem, który ka-
 rze. To wierutne talarstwo: albowiem Bóg nieskonienianie do-
 bry, czy nie jest obok tego nieskonienianie sprawiedliwy? Nazy-
 wamy go ojcem, a czy nie jest on także Spdzią żywych i u-
 martwych? Czy sprawiedliwość ubliża dobroci Jego? Czy nie stwo-
 rzył On Nieba dla wybranych, a wiekwiśtego piekła dla potępio-

nych? Czy nie karze często tu na ziemi zbrodni narodów i jednos-
tek? — Mówią, oszczercy, iż rząd Papięza zgubny dla narodu
podległego jego panowaniu, ponieważ dobry byt i roz-
dy, wytężanym są udziałem kniży. Poweł liębny bzdri
przechonywająca, odpowiedzia na to tlamstwo. W liębny
7, 157 urzędników w Państwie Pruskiem, jest tylko 303
Duchownych na urzędach, a zatem lięba świeckich urzęd-
ników wynosi 6,854. Skarb państwa płaci im 8,053,500
Franków i 38 centymów. Obok tego wiadomo wszystkim
że podatki w Państwie Pruskiem, mniejsze są daleko,
niż we wszystkich innych krajach. Duchowni pobierają
nie wątpliwa jest rzecza, że władza świecka nie nadaje
prawa do rządzenia duszą człowieka: władza zaś duchow-
na kapitaństwa, nie przeszkadza do rządzenia krajem. Ka-
pitan może być królem; ale król nie mający święcenia,
kapitańskiego, nie ma prawa sprawować obowiązków
kapitańskich. Król Pruski nieprawie zwatuje synody,
przepisuje nowe obrzędy w raborienistwie i karne ustawy
duchowne. — Królowa Angielska nieprawie narzuca
posty i pokuty podczas kłósk kraju. Oni więc są królami
i papieżami. Dla czego więc ta ich podwojna władza
świecka i duchowna, nie oburza nikogo? Dla czego
Harnieństwo Chrystusa, nie może być razem papia-
nem i królem? On jest tyżnie jak przed święceniem
człowiekiem, obywatelem swego kraju i właścicielem
swej spuścizny. — W Dietke p. t. Kapitan w obec dny
przez Ko. J. D.

Władza świecka Papięza, jest to szaniec, za którym on
nie należy i bez przeszkody od nikogo, swoje duchow-
ne władze sprawuje. Świecka więc władza Papięza, w sto-
sunku do jego władzy duchownej, jest tém, czym jest

387³

ciato dla duszy; potajemnie ich starowi życie. Papię trzą-
caż władzę świecką, czyli przestając być Monarchą, musi
przejsi koniecznie na poddanego Pięmonitu. Czyby takie-
go papięra stugo uznawać chcieli inne rządy? —

Potajemnie władzę świecką i duchowną, być musi rze-
czą ważną dla Katolickiego Kościoła, kiedy heretycy, dworze
pięny, i ludzie bezbożni wszystkich czasów, porażenia
tej władzy pragnęli. — Prz. Kanonikich Jedynowier-
ców i Karmelitów religijnych.

Papię jeszcze za czasów batwochwalczych Cesarzów znaczną
władzę posiadali. Dzieje jawnie wykazują, iż, przed nada-
niem Charlowingów, Papię udziałem panującym byli.

Wpřed, niżeli Pepin król Francuzów użył broni przeciw
Aistulfowi królowi Longobardów, jeszcze postoił go upomi-
nat, aby władzę zajęte Kościołowi przywrócić i rozszerzyć.

Przywilej Ludwika pobożnego wyraźnie objawia, że Pepin
król i Karol Cesarz, Exarchat Papięm powrócili. "Exarcha-
tum, quem Pipinus pater et genitor noster Carolus Imper.
S. Petrus et predecessores nostros per donationis fragram
restituerunt. — Kanonikus par. 13 kar. 674.

Właściwie nie wie ilekroć opieka Papięw zastawiała kraj, wstąpiła.
Przewaga drugiego narodu Herulów pod dowództwem Odoakra
r. 476 obaliła państwo zachodnie. Spędzili ich wkrótce nawata
Gotów, a tych pobili Longobardowie i kraj cały zdobyli. Tedy
nie tylko staranie i powaga Papięw, zdołali wstrzymać tych
barbarzyńców, iż, nie w Rzymie, ale w Paryżu, Nawennie i t.d.
Stolice swe zakładali. — Discours sur l'hist. Univer. t. 1. p. 6.

Gdy w wieku IX- wszystko zapowiadało, że horda Saracenów
Włochy całej zagarnie, zburzy i Stolicę chrześcijaństwa w osadę
Mahometanską przemieni; Leon IX papię, który w tém po-
wroczkiem niebezpieczeństwie, ster władzy opuszczonej przez
wzrost Cesarza Lotarego, objąć się nie lękał. Miasto uroczył,
lud uzbrowił, siłę orężną sam dowodził, warty osobistie widział.
W posród ogniu i mieczy, w niebezpiecznych wypadkach, żyła w nim du-
cha pierwsiatkowej tryniskiej czystości. — Voltaire Esai sur les
moeurs.

Potęga Islamizmu wjaramitaby Europe, gdyby Papieża nowe-
 go nie przedsięwzięli środka ucalenia, przez ogłoszenie wojny
 krzyżowej. Postrzegli to Oni chciem Annibala, iż aby groźną
 potęgę nieprzyjaciół od siebie odwrócić, należy ich we wta-
 nem siedlisku ścigać. Wystane przez Papieżów do Azji krzy-
 żowników zażęty, proursiagnęty i Musulmanów od napadu
 na Europę. — Gdyby nie ta święta wojna, mówi jeden autor An-
 gielski, cały rodzaj ludzki dosięgałby jaramo niewoli i zosta-
 wałby do tej pogrążony w barbarzyństwie. „Kto twierdzi, że
 tylko błędne wyobrazenie pobornosci, było powodem Papieżom
 do wypraw krzyżowych, zapasne mowy Urbana II. na Soborze
 Clermontskim, nie cytując bruwali zaiste Papieża nad bez-
 pieczeństwem ludów i religji, przeciw zębnyrm Mahomedyrmu
 zamachom, a i poki tych niekierowników, ^(Turkowsk) ten grzeszny nie opo-
 nat. — Shutki nieścianione wielkiej pod Separatem wygranej,
 tłora blask ^(Turckiego) krzyżacy na potęga racmita, komu winna Europa
 jeżeli nie Papieżom. Don Juan Austryjski był sity morskiej najwy-
 szym dowodzą, ale Pius V. był wojny tej pierwszą przyczyną, o którym
 rzecht Stawny Babor: „Dziwisz się, że ksiądz Krzymski tego wielkiego
 wroga w pomoc świętych nie policyt. „I Pius V. wrzeży samej
 został od Prusiota za świętego uznany i od Klementa XI. kanoni-
 zowany. On Stawnemu temu przedsięwzięciu rada swą dat procztek:
 on nie tylko suym wpływem, lecz szarbem i wojskiem wspiorat.

Kardol. Legislation primitive
 Tome 3. page 313.

Leibnitz uważa, że Papieża powinni mieć prawo pośredniczej
 władzy w sprawach świata, jako najwyżsi sędziowie pokoju,
 którego to zdania i Hobbes nie odmowa. — Leibnitz t. 4 p. 3.
page 104

Nieomysłowości Papieża, tłora mają uznac na teraźniejszym
 Krzymskim Soborze, stosuje się tylko do dogmatów Wiary
 Katolickiej i do rzeczy duchownych. Potrzebna jest dla tego,
 żeby Papież mógł bez Soboru rozstrzygać kwestje mające
 słownek z religiją i obowiązaniami jej Kapłanów.

Przeгляд Katoлиcki

Kardynał Antonelli Minister Piusa IX nie
 jest Kapłanem i wielu innych duchownych urzędników Kościelnego
 Państwa, nie są Kapłanami, czyli mnasznymi księżmi, ale tylko Dyakonami.

Kartyński Dyakonowie, jakimi byli niegdyś biskupów i biskupów i biskupów w Krzymie.

Szanownemu Panu Janowi Karłowiczowskiemu
pracującemu nad Księwstwem Polskim, powstał
Włomaccie, kilka wyrazów przysługujących z ludzko-
ściemich języków, które znalazł w moich daw-
niejszych wyprawach, a które wśród obcej pracy,
mogły być przehromiane przez uczynnego Filologa.

Kazanie rycerz, pochodzi od wyrazu Niemieckiego
ritter, co znaczy jeździec. Polacy tego co waleczy, na-
zywali dawniej wojem.

Wannawat pochodzi od dwóch wyrazów Łacińskich
Caro, mięso, wale, bywać z r. —

Krytyka pochodzi od wyrazu Greckiego krysis, co
znaczy sądzenia.

Katakumby, w Greckim języku r. — ^{głęboki}

Astronomia pochodzi od dwóch wyrazów ^{greckich} Aster gwiaz-
da, Namos — prawo.

Paleografia, od Palaos, co znaczy dawny, grafe
pismo.

z Tychei Wyrisów.

Niemiec. Geatlingy Stowiarin, nie otrzymując
odpowiedzi na swe listy zapytania do Germanów,
którzy go nie rozumieli, nazwał ich Niemcami, od
wyrazu Stowiariskiego niemy.

K. J. ...

W nader przyjemnem ujęciu powitatem list
 Szanownego Pana — i zachowałem to pierwsze imię
 jej teści, jako miłą pamiątkę od urodzonego kłomka,
 oraz Powiatnika i ex-Sybiada. —
 Co do pochodzenia od Starow Tatarskich, to ile
 mi wiadomo, ten zastępuje nie należy do domu
 w którego ja pochodzę. Trzy rodziny nazwiskie
 nie pokrewne sobie, bo różniące się przydomkami
 i herbami, noszą imię Harbutów. Jedni pie-
 czątkują się Ładorem, czyli głową bawoła, dru-
 gory — lwem; a trzeci pieczętują się trzema
 trąbami — i wywodzą się od Arcy-Kapitana
 Bogariskiego Ładęjsi. Przydomek nasz — czyli
 prawdziwe nazwisko Ostych — i według
 twierdzenia Teodora Harbuta Dziejopisa
 kraju naszego, Ostych i Kadziwilt, były to
 imiona Bogariskie — dwóch rodzonych braci.
 Tuljan Bartorenski w Archiwale p. t. Teodor

Harbutt - ¹⁸⁰⁸ ~~zamiar~~ ^{zamiar} ~~zamiar~~ ^{zamiar} w Kalendarzu Tawon-
kiego - w Uogran, przywrócić nam te same praw-
dziwi Sitarci - i że familia Harbutto'w ma wielkie
zasługi w kraju - Ojczyźnie w urzędach cywilnych

Była wychowana w zasadach religijno-moralnych
nie wiele cenia przywileje szlacheckie, i tytuły odziedzic-
zone po przodkach - i również nie pojmuje tej chlu-
by z cudzych zasług, jak tego prawa Chińskiego,
które za występki jednej osoby z rodziny, rozcią-
ga karę i karibę na kilka pokoleń? a porie-
waj nie ma onyż sympatyi do plemienia Mongo-
kiego, wyznaje szczerze, iż wolałaby mieć
za praojca prostego Kriotto'ka z wioski
Litewskiej, jak Tatarskiego Hana, chociażby
był nim Tachat - Mich - zwycięzca Wiel. Księ.
Pruskiego Dyrmitra; albo nawet Tyrmur - Bek
czyli Tamerlan, zwycięzca Włotaj bory. -
Proszę oświadczyć wrażliwość moje serdeczne
pozdrowienie całej swej Rodziny i wierzyć

ze jstom z najwyjstym szacunkiem
i powazeniem

Stuga wizoria

Karolina Turawiczowa

Może się przyda do Stornika? —

3696 2/3
3696 8

Cezar. — W języku Rzymskim Cezar — znaczy
Ston. Jules czyli Julius, było to nazwisko Starożytniej
Rzymskiej rodziny, z której pochodził Stary Cezar.
Według niektórych Autorów, jeden z Juliusów, przy-
jął dla tego imię Cezara, że w jakiejś potyczce uobit
Stonia zwyciężonego wzięł z nieprzyjacielskimi żołnierzami.

*Histoire de Cesar
par Napoleon SA*

Lukier. Pochodzi od wyrazu Arabskiego huccar, co
znaczy sok. W języku Indyjskim Sachar ma to samo
znaczenie.

Gazeta. — Wenejanie od bardzo dawnych czasów
mieli Księstwo publiczne, zawierające rozmaite wiadomości
ci Krajowe i zagraniczne, które sprzedawano po ulicach
miasta. Arkusza płać się monethą, nazwaną Gazetta
i od tego arkusza przyjął nazwę tej monety. Od Wene-
jan wzięto początek Europejskie Dziennikarstwo, a od ich
drobnej monety, nazwa politycznych i niekiedy nauko-
wych Dzienników.

Niektórzy wywodzą Gazeć od Gaxra, co znaczy sok,
płat gadający.

Pierwsza Gazeta we Francji (*Gazette de France*),
której Redaktorem był Sebastien Menardot, wyszła
30 maja 1631 roku: za panowania Ludwi-
ka XIII; za Ministerstwa Richelieu.

Eu. Hatine. *Histoire de la Presse*

Kierziel. — Stosriarim nie wniejąc roznowić się
z Germanem narwał go kierecem od Stow Kieruz,
nie miał, nie wrócił. —

Kawilla z Narbutów Jurewicowa.
w Grodu 1842.

Wielmożnemu

księciu Augustowi Wartowskemu

Doktorowi Filozofji i Magistrowi Sztuki
pięknych

w Podziurze w pracowni litterackiej, na obiegim numer-
kum Wolterowskiemu Fotelu.

353

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Krzemowa 1

62-002 Suchy Las

www.digital-center.pl

biuro@digital-center.pl

tel./fax (0-61) 665 82 72

tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.

Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance and broadcasting of the whole or fragments prohibited.